

ΕΝΤΥΠΟ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΠΛΑΝΟΥ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΧΩΡΟΥ

Α. Το πλάνο συντήρησης του πράσινου σημείου αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι το κάθε σχολείο θα καταρτίσει οργανωμένα και μέσα από παιδαγωγικές διαδικασίες ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων για τη συντήρηση, την προστασία και τη διατήρηση του χώρου πράσινου μακροπρόθεσμα. Το πλάνο συντήρησης θα πρέπει να καλύπτει τόσο τη φροντίδα, προστασία και διατήρηση του πράσινου χώρου κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του σχολείου, όσο και κατά τις περιόδους, όπου το σχολείο είναι κλειστό (γιορτές Χριστουγέννων, Πάσχα, Θερινές διακοπές). Το πλάνο συντήρησης αναμένεται να είναι προϊόν συλλογικής διαδικασίας, συλλογικών αποφάσεων και δέσμευσης όλων των εμπλεκομένων φορέων.

Περιγραφή της πορείας και των ενεργειών συντήρησης, φροντίδας και προστασίας του χώρου πράσινου κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του σχολείου.

Περιγράψτε με ποιον τρόπο θα οργανώσετε τους/τις μαθητές/μαθήτριες για τη φροντίδα, προστασία και διατήρηση του πράσινου χώρου κατά τη λειτουργία του σχολείου. Περιγράψτε τη διαδικασία και τις ενέργειες στις οποίες θα προβείτε.

Σημειώστε επίσης ποιοι άλλοι φορείς θα εμπλακούν και με ποιον τρόπο.

Οι μαθητές/τριες του σχολείου μας γνωρίζοντας τους στόχους και τις απαιτήσεις του έργου θα συμβάλλουν και θα εμπλακούν στο μέγιστο. Η επιτυχία των στόχων (ένας κυπριακός - μεσογειακός κήπος, χώρος πράσινου που τους ξεκουράζει, παγκάκια με φυσική δροσιά από αναρριχώμενα φυτά) που έθεσαν από κοινού με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς τους δεσμεύει στην υλοποίηση τους. Μέσα από τις δυσκολίες και τις προκλήσεις που αναπόφευκτα θα προκύψουν σε όλη την πορεία, οι μαθητές/τριες θα διαχειριστούν και θα επιλύσουν με υπευθυνότητα και συνεργασία όλες τις περιπτώσεις.

- Το κάθε τμήμα θα έχει την ευθύνη για τη συντήρηση και προστασία του χώρου για μία χρονική περίοδο δύο (2) εβδομάδων. Με αυτό τον τρόπο όλοι οι μαθητές/τριες θα εμπλακούν ενεργά στην συντήρηση και φροντίδα του βοτανόκηπου.
- Ο καθορισμός θα γίνει από την Συντονιστική Ομάδα (Επιτροπή Φυσικού Περιβάλλοντος). Στη συνέχεια θα γίνεται ενημέρωση του Υπεύθυνου Καθηγητή. Ο υπεύθυνος καθηγητής μαζί με ένα μέλος της επιτροπής Φυσικού Περιβάλλοντος θα καθορίζουν τα καθήκοντα των μαθητών/μαθητριών που θα αναλάβουν και στην συνέχεια θα γίνεται ενημέρωση των μαθητών προφορικά αλλά και γραπτώς μέσω ανάρτηση τους στις πινακίδες του σχολείου.
- Για την κάθε ομάδα θα υπάρχει επίβλεψη από τον/την Υπεύθυνο/η Καθηγητή/τρια του τμήματος αλλά και από ένα μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής. Η επίβλεψη δεν θα έχει ως στόχο την «αστυνόμευση» των μαθητών/τριων αλλά την καθοδήγηση και την συνεργασία των ομάδων.
- Οι ομάδες θα ενημερώνονται για τις εργασίες και τις ευθύνες που έχουν προφορικά αλλά και γραπτά με εγχειρίδιο ανάλογα με την εποχή που αναλαμβάνουν την εποπτεία. Το πρόγραμμα εργασιών της κάθε ομάδας εξαρτώνται από την φάση ανάπτυξης των φυτών και της εποχής του χρόνου. Για παράδειγμα αν είναι φθινόπωρο θα εκπαιδεύονται στο κλάδεμα από Γεωπόνο ή από μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής. Η λίστα των εργασιών που πρέπει να γίνονται θα υπάρχει σε έντυπη μορφή και η ομάδα θα πρέπει να ενημερώνει και να καταγράφει την πορεία (π.χ ημέρα και διάρκεια ποτίσματος, ξεχόρτισμα, κλάδεμα κτλ.)
- Η κάθε ομάδα θα μαθαίνει πρακτικά τη λειτουργία εργαλείων για να τα χειρίζονται σωστά και με ασφάλεια. Θα υπάρχει ένας μαθητής στην ομάδα, ο οποίος θα είναι Υπεύθυνος για την φύλαξη και την συντήρηση των εργαλείων-εξοπλισμού.
- Σε κάθε ομάδα θα υπάρχουν μαθητές/τριες οι οποίοι θα παρακολουθούν και θα καταγράφουν πιθανές ζημιές ή ανάγκες (αγορά γαντιών, αντικατάσταση φθαρμένου λάστιχου) οι οποίες θα καταγράφονται στο έντυπο «Δελτίο αναφοράς» και θα παραδίδονται άμεσα στον/ην Υπεύθυνο/η Καθηγητή/τρια του τμήματος.

- Η πρόσδος και η ανάπτυξη του χώρου θα αναρτάται με φωτογραφίες στην ιστοσελίδα του σχολείου.
- Εκτός από τους/τις μαθητές/τριες, ο Σύνδεσμος Γονέων και Κηδεμόνων αλλά και όσοι γονείς ενδιαφέρονται θα έχουν την δυνατότητα να συμμετέχουν εθελοντικά στο Πρόγραμμα ή να συνεισφέρουν υλικοτεχνικά μέσα από την επαγγελματική τους ιδιότητα.
- Η συνεργασία με την Σχολική Εφορεία, την τοπική κοινότητα αλλά και ολόκληρο το Δημοτικό Διαμέρισμα θα ενδυναμώσει την δράση του Προγράμματος μέσω των υλικών πόρων και των υπηρεσιών που μπορούν να προσφερθούν.

Περιγραφή της πορείας και των ενεργειών συντήρησης, φροντίδας και προστασίας του χώρου πρασίνου κατά τη διάρκεια που το σχολείο είναι κλειστό.

Περιγράψτε τη διαδικασία και τις ενέργειες στις οποίες θα προβείτε σε συνεργασία με όλους τους/τις εταίρους και τη σχολική κοινότητα για την προστασία, συντήρηση και φροντίδα του χώρου πρασίνου κατά τις περιόδους που το σχολείο είναι κλειστό.

Οι εργασίες συντήρησης, φροντίδας και προστασίας του χώρου κατά τη διάρκεια των σχολικών διακοπών θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό την διατήρηση του χώρου γιατί ένα μεγάλο μέρος εμπίπτει με τους καλοκαιρινούς μήνες που είναι οι πιο απαιτητικοί σε νερό για τα φυτά.

- Η επιλογή κυρίως ξηρανθεκτικών φυτών θα περιορίσει τις ανάγκες σε μεγάλες ποσότητες νερού. Η τοποθέτηση αρδευτικού συστήματος σταγόνων και η εγκατάσταση προγραμματιστών αυτόματου ποτίσματος θα διασφαλίσει την σωστή ανάπτυξη των φυτών.
- Ο τρόπος λειτουργίας και ο προγραμματισμός θα συνεχιστεί με τον ίδιο τρόπο όπως συνέβαινε και κατά την περίοδο που το σχολείο ήταν ανοικτό. Η κάθε ομάδα θα είναι υπεύθυνη για δύο (2) εβδομάδες για την συντήρηση του χώρου και τα μέλη της θα ανταμειφθούν με επιπλέον μονάδα στο Δ.Δ.Κ.
- Οι μαθητές θα δηλώσουν αν επιθυμούν να συμμετέχουν εθελοντικά στην συντήρηση του χώρου κατά την διάρκεια των διακοπών, με τη σύμφωνη γνώμη των κηδεμόνων τους.
- Στην εθελοντική ομάδα μαθητών/τριων θα καθοριστούν δύο (2) ενήλικα άτομα ως υπεύθυνα για εποπτεία των διαδικασιών. Τα δύο (2) αυτά άτομα μπορεί να είναι από τον Σύνδεσμο Γονέων και Κηδεμόνων, εκπαιδευτικό προσωπικό, γονείς ή μέλος της Σχολικής εφορείας. Στόχος είναι να οργανώσουν την ομάδα και να την καθοδηγήσουν. Στο τέλος των εργασιών, η ομάδα των ενήλικων θα καταγράφει υλικές ζημιές (Δελτίο αναφοράς) και θα ενημερώνει το φύλλο προγραμματισμένων εργασιών.
- Το φύλλο προγραμματισμένων εργασιών και το δελτίο αναφοράς θα παρακολουθείται από την Συντονιστική ομάδα η οποία θα έχει την συνολική εποπτεία των εργασιών.
- Είναι σημαντικό να γίνεται έλεγχος της σωστής λειτουργίας του ποτίσματος (πιθανές βλάβες, μπλοκαρισμένη σταγόνα) ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες και ο επαναπρογραμματισμός του αυτόματου συστήματος (δόση, συχνότητα ποτίσματος).

Β. Η συντήρηση ενός χώρου πρασίνου απαιτεί, όχι μόνο συστηματική φροντίδα, παρακολούθηση και έλεγχο, αλλά και την εφαρμογή κατάλληλων πρακτικών για να διατηρηθεί υγιής και αισθητικά όμορφος. Ο καταρτισμός του πλάνου συντήρησης του χώρου πρασίνου αποσκοπεί στη διατήρηση και προστασία του σε βάθος χρόνου, ώστε να αξιοποιείται ως υπαίθριος χώρος μάθησης και απόλαυσης από τη σχολική/τοπική κοινότητα. Σημειώνεται ότι το πλάνο συντήρησης είναι ετήσιο, συμπεριλαμβανομένων και των θερινών διακοπών.

Έδαφος

Περιγράψτε τον τρόπο με τον οποίο θα διατηρηθεί υγιές το έδαφος του χώρου πρασίνου που προτίθεστε να δημιουργήσετε, ώστε να βελτιώνεται συνεχώς η δομή του εδάφους, να συγκρατείται η υγρασία και να παρέχονται βασικά θρεπτικά συστατικά για τα φυτά (προσθήκη οργανικής ύλης, χρήση εδαφοβελτιωτικού/λίπασμα οργανικό ή ανόργανο, εδαφοκαλυπτικό φυτό/υλικό κ.λπ.).

Η αρχική σύσταση του εδάφους (κυρίως από χαβάρα) δεν αποτελεί την ιδανική επιλογή για αυτό και θα γίνουν χωματουργικές εργασίες για την εγκατάσταση φυτοχώματος.

- Θα καλύψουμε το έδαφος με ύφασμα εδαφοκάλυψης και στην συνέχεια θα προσθέσουμε χαλίκι στο μεγαλύτερο μέρος των παρτεριών. Με αυτό τον τρόπο θα διατηρείται η υγρασία και δεν θα υπάρχει μεγάλη εξάτμιση του νερού.
- Θα κατασκευάσουμε χώρο για κομποστοποίηση των απορριμάτων (φύλλα, αγριόχορτα, κλαδιά) του κήπου ώστε να παράγεται οργανικό λίπασμα (κομπόστα) το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ώστε να εμπλουτιστεί το έδαφος.
- Επίσης, θα χρησιμοποιηθεί χωνεμένη κοπριά η οποία θα μας δοθεί από τους κτηνοτρόφους της περιοχής ώστε να βελτιωθεί η δομή του εδάφους και να παραχθούν στα φυτά τα αναγκαία θρεπτικά συστατικά.

Άρδευση - Αποτελεσματική χρήση νερού

Καθορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα διασφαλίζεται η αποτελεσματική χρήση νερού για σκοπούς άρδευσης του χώρου πρασίνου κατά τη διάρκεια του χρόνου, ώστε να μειώνεται στο ελάχιστο η σπατάλη νερού (φύτευση εγκλιματισμένων ξηρανθεκτικών φυτών, άρδευση νωρίς το πρωί ή αργά το απόγευμα ή το βράδυ για ελαχιστοποίηση της εξάτμισης, εγκατάσταση αυτόματου συστήματος άρδευσης/στάγδην άρδευσης, αισθητήρας υγρασίας εδάφους, συλλογή βρόχινου νερού κ.λπ.).

- Εγκατάσταση αυτόματου συστήματος ποτίσματος με σταγόνες για εξοικονόμηση νερού.
- Κάλυψη του εδάφους με γεωύφασμα και τοποθέτηση χαλικιού για διατήρηση της υγρασίας και μείωση της εξάτμισης του νερού. Επιπλέον, επιτυγχάνεται η μείωση της φύτευσης ζιζανίων.
- Άμεση αφαίρεση ζιζανίων ώστε να μην επηρεάζουν την ανάπτυξη των φυτών αλλά και το πότισμα τους.
- Επιλέγουμε φύτευση ξηρανθεκτικών φυτών στον χώρο αλλά και δέντρων με χαμηλές ανάγκες σε πότισμα.
- Δημιουργία ζωνών ποτίσματος ώστε να προγραμματίζεται το πότισμα ανάλογα με τις απαιτήσεις των φυτών σε νερό.
- Προσθέτουμε στο έδαφος οργανικές ουσίες ώστε να γίνεται καλύτερη συγκράτηση της υγρασίας και να αναπτύσσονται κατάλληλα τα φυτά.
- Προγραμματισμός του ποτίσματος αργά το απόγευμα ή βράδυ ώστε να ελαχιστοποιείται η εξάτμιση.

Φυσική και ολοκληρωμένη διαχείριση παρασίτων

Καθορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα ελεγχθεί συστηματικά ο πληθυσμός των παρασίτων με φυσικό τρόπο (συστηματική παρατήρηση, συγκαλλιέργειες, συνοδευτικές φυτεύσεις, εξαπόλυση ωφέλιμων εντομών όπως πασχαλίτσες, μάντισσες – αλογάκια της Παναγίας, χρήση φυσικών μεθόδων ελέγχου παρασίτων όπως πράσινο σαπούνι, πιπέρι καγιέν, κ.λπ.).

Ο έλεγχος θα γίνεται συστηματικά ώστε να μπορούμε άμεσα να αποτρέψουμε επικίνδυνες καταστάσεις για την υγεία του κήπου.

Φυτά όπως το δεντρολίβανο, το θυμάρι, λεβάντα και τα φασκόμηλα που θα υπάρχουν στο βοτανόκηπο μας απωθούν τα παράσιτα και προσελκύουν μέλισσες.

Σε συνεργασία με Γεωπόνους του τμήματος Γεωργίας, τα παιδιά θα γνωρίσουν πιθανά παράσιτα που μπορούν να προσβάλουν τα φυτά που θα έχουμε φυτεύσει έτσι ώστε στον έλεγχο και στην συντήρηση που θα κάνουν να είναι σε θέση να τα αναγνωρίσουν. Γι' αυτό το λόγο θα δημιουργηθεί από τους καθηγητές βιολογίας σε συνεργασία με Γεωπόνο, μια κλείδα με φωτογραφίες παρασίτων, τα ονόματά τους αλλά και φυσικούς τρόπους αντιμετώπισης τους.

Επίσης στα πλαίσια του μαθήματος της βιολογίας θα ερευνήσουν τα πλεονεκτήματα ωφέλιμων εντόμων και σε συνεργασία με εξωτερικούς φορείς θα εξαπολύσουν ωφέλιμα έντομα στον κήπο για την διαχείριση των παρασίτων. Για ενίσχυση αυτής της προσπάθειας,

στο μάθημα της τεχνολογίας, θα κατασκευάσουν ξενοδοχείο εντόμων (όπως προτείνεται από κάποιους μαθητές στο ερωτηματολόγιο – παράρτημα) όπου ωφέλιμα έντομα θα βρίσκουν καταφύγιο που θα βοηθά στην επιβίωση τους.

Στο μάθημα της χημείας τα παιδιά θα ερευνήσουν και θα παρασκευάσουν φυσικά διαλύματα για έλεγχο των παρασίτων.

Διαχείριση ζιζανίων

Παραθέστε το πλάνο σας για την απομάκρυνση των ζιζανίων (αγριόχορτων) από τον κήπο σας, ώστε να μην ανταγωνίζονται τα φυτά σας για νερό, θρεπτικά συστατικά και ηλιακό φως (παρατήρηση, ξεχόρτισμα, εδαφοκάλυψη με ροκανίδι/θρυμματισμένο ξύλο, πευκόφλουδα, εδαφοκαλυπτικά φυτά και καλλιέργειες).

- Χρήση φυτών όπως φασκομηλιές οι οποίες εξαλείφουν τα παράσιτα.
- Χρήση γεωυφάσματος και χαλικιού για περιορισμό της βλάστησης ζιζανίων.
- Συνεχής παρακολούθησης και έγκαιρη αφαίρεση ζιζανίων με το χέρι (ξεχόρτισμα) και μικρών εργαλείων).

Κλάδεμα

Περιγράψτε το πλάνο σας για το κλάδεμα των φυτών που προτίθεστε να φυτέψετε, ώστε να διασφαλίζεται η κυκλοφορία του αέρα και η υγιής ανάπτυξη των φυτών, καθώς και η διατήρηση του σχήματός τους και γενικότερα της εμφάνισης του χώρου πρασίνου.

Το κλάδεμα θα γίνεται κυρίως το φθινόπωρο και τον χειμώνα.

- Στους καλλωπιστικούς θάμνους και δέντρα θα εφαρμόζεται κλάδεμα διαμόρφωσης ώστε να επιτευχθεί και να διατηρηθεί το σχήμα που επιθυμούμε (π.χ μπάλες). Εκτιμάται ότι θα χρειάζεται κλάδεμα 3 φορές τον χρόνο.
- Στα δέντρα θα αφαιρούνται τα ξερά κλαδιά ή αυτά που φαίνονται ασθενή. Θα αφαιρούμαι τα υπερβολικά πυκνά ώστε το δέντρο να αερίζεται και να δέχεται τον ήλιο.
- Στα αναρριχώμενα φυτά θα διαμορφώσουμε ανάλογα τα κλαδιά ώστε να αναρριχηθούν πιο γρήγορα στις κατασκευές.

Διαχείριση κλαδεμάτων

Προσδιορίστε τον τρόπο με τον οποίο θα διαχειρίζεστε τα κλαδέματα (περισυλλογή από τον δήμο/κοινότητα, κομποστοποίηση, τεμαχιστής κλαδεμάτων, κ.λπ.)

- Τα κλαδιά τα οποία θα είναι κατάλληλα θα τοποθετούνται στον κομποστοποιητή του σχολείου ώστε να παραχθεί θρεπτικό υλικό για τα φυτά μας.
- Τα μικρότερα κλαδιά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή ξενοδοχείων εντόμων.
- Τα μεγαλύτερα και πιο χοντρά κλαδιά θα συγκεντρώνονται. Κάποια μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως κατασκευές που μπορεί να γίνουν ή θα χαρίζονται ως καυσόξυλα.

Προστασία του χώρου πρασίνου από βανδαλισμούς

Αναφερθείτε σε ενέργειες και μέτρα που θα εφαρμόσετε για την προστασία του χώρου πρασίνου από βανδαλισμούς, αλλά και ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της σχολικής κοινότητας για την προστασία και διατήρησή του.

Για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της σχολικής κοινότητας για την προστασία και διατήρησή του:

- Ενεργή συμμετοχή των μαθητών σε όλη την διαδικασία και εμπλοκή τους στην λήψη αποφάσεων ώστε να νιώθουν ότι δημιουργούν κάτι το οποίο είναι δικό τους.
- Ευαισθητοποίηση των μαθητών ώστε να ενημερώνουν άμεσα τους Υπεύθυνους για ζημιές, ακόμη και αν δεν είναι η περίοδος που έχουν την ευθύνη του χώρου.

- Προκήρυξη ενδοσχολικών διαγωνισμών αφίσας/πινακίδας, οι οποίες θα τοποθετηθούν στο χώρο για μεταφορά μηνυμάτων αλληλεγγύης και σεβασμού στο περιβάλλον.
- Διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων για το Περιβάλλον και την σημασία των πράσινων χώρων.

Για την προστασία του χώρου από βανδαλισμούς:

- Ο χώρος που επιλέγηκε προστατεύεται από κλειστό σύστημα παρακολούθησης (C.C.T.V). Θα πρέπει να τοποθετηθεί προειδοποιητική πινακίδα ώστε να ενημερώνονται οι επισκέπτες για την εν λόγω εγκατάσταση.
- Μπορούν να τοποθετηθούν επιπλέον φωτιστικά με αισθητήρες κίνησης ώστε να αποτρέπονται οι βανδαλισμοί το βράδυ.

Συνεργασίες και συνέργειες

Αναφέρετε τυχόν συνεργασίες και συνέργειες που προτίθεστε να αναπτύξετε για την αποτελεσματικότερη τήρηση και συνεχή αναβάθμιση του πλάνου συντήρησης του χώρου πρασίνου που προτίθεστε να υλοποιήσετε.

- Συνεργασία με τοπιοτέχνες, Γεωπόνους, συντηρητές κήπων των γειτονικών μας κοινοτήτων ώστε να υπάρχει σωστή και συνεχής εκπαίδευση την σχολικής κοινότητας.
- Συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση για διαχείριση κλαδιών και υλικοτεχνική ενίσχυση.